

Meme Kanserli Hastaların İzlenmesinde Seçilen Yöntemlerin Etkili Kullanımı

THE EFFECTIVE USING OF POSTOPERATIVE DIAGNOSTIC FOLLOW-UP METHODS IN BREAST CANCER PATIENTS

Dr.Mikdat BOZER, Dr.Ekrem ÜNAL, Dr.Serdar YOL, Dr.Hilmi KOCAOĞLU,
Dr.Salim DEMİRCİ, Dr.Hikmet AKGÜL, Dr.Ragıp ÇAM

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Cerrahi Onkoloji Bilim Dalı, ANKARA

ÖZET

Amaç: Kliniğimizde cerrahi tedavi uygulanan meme kanserli hastalarımızın postoperatif izlem kayıtları incelenerek izlem yöntemlerinin etkili kullanılıp kullanılmadığını ortaya koymaktadır.

Durum Değerlendirilmesi: Meme kanserli halen kadınlarda en sık görülen malignitedir. Meme kanserinin tedavisindeki tartışmaların yanısıra postoperatif izlemde kullanılan yöntemler de tartışılmaktadır. Hastaların hangi yöntemle ve ne kadar sıklıkla izleneceği konusunda fikir birliği yoktur.

Yöntem: Bu çalışmada kliniğimizde cerrahi tedavi uygulanan ve ortalama 4 yıl izlenen 255 hastanın izlem kayıtları incelendi. Hastalar yaş, cinsiyet, evre, lokal nüks, karşı memede tümör, uzak metastaz ve izlemde kullanılan yöntemlerin getirdiği mali yük açısından değerlendirildiler.

Çıkarımlar: Ortalama izlem süresi 49 ay (6-76 ay) idi. 255 hastanın 11'inde (%4.31) lokal nüks tespit edildi. Lokal nüks belirlenen hastaların %72.7'si semptomatik idi ve hepsi fizik muayene ile belirlendi. İzlem süresince 4 hastada karşı memede ikinci primer tümör tespit edildi. 34 hastada (%13.3) bir veya daha fazla uzak metastaz belirlendi. Uzak metastazı olan hastaların %64.7'si semptomatik idi. Standart izlem şemasına göre izlenen 255 hastaya izlem süresince yaklaşık 14.000 adet tetkik yapılmıştır. 58 adet patolojik bulgu elde edilmiştir.

Sonuçlar: İzlem bulgularımız son zamanlarda meme kanserli hastaların izlenmesinde önerilen minimalist yaklaşımı desteklemektedir. Hastalığın evresine ve prognostik faktörlerine göre farklı izlem şemaları kullanılmalı ve anamnez, fizik muayenenin yanısıra mamografi temel izlem yöntemleri olmalıdır.

Anahtar kelimeler: Meme kanseri, postoperatif izlem

SUMMARY

Breast cancer is the most common malignancy affecting women today. Recently, clinical trials have established the roles of conservative surgery, radiation, and adjuvant chemo/hormonal therapy in the primary therapy of breast cancer. Another important issue is the follow-up breast cancer patients following primary therapy. In this study, we reviewed follow-up records of 255 breast cancer patients underwent surgical therapy in our surgical oncology department. These patients were evaluated by age, gender, stage, local recurrence, contralateral primary breast cancer, distant metastasis and cost of follow-up methods. Mean follow-up time was 49 months (range 6 to 76 months). In 11 (4.31%) of 255 patients, local recurrence was determined. 72.7 percent of them were symptomatic and all of the local recurrences were detected by physical examination. However, 64.7 percent of patients who had distant metastasis were symptomatic. Following standard follow-up protocol, total of 14,000 tests were utilized in 255 patients of which only 58 revealed pathologic findings. Our findings have supported the follow-up of breast cancer patients with history and physical examination that has been suggested in recent years. Different follow-up programs should be tailored according to stage and prognostic factors. However, history, physical examination and mammography should be standard follow-up methods.

Keywords: Breast cancer, postoperative follow-up

TABLO 1: İZLEMDE KULLANILAN YÖNTEMLER

Anamnez ve Fizik Muayene	Hgb, Htc, Lökosit, Trombosit, v.s
Tam Kan	AKŞ, BUN, Kreatinin, Na, K, Ca, P, AST, ALT,
Biyokimyasal incelemeler	Alkalen Fosfataz, Bilirübin
Tümör belirleyiciler	CA-15-3, CEA
P-A Toraks grafisi	
Mammografi	Diğer meme, meme koruyucu işlem yapılan meme
Ultrasonografi	Abdominal
Kemik sintigrafisi	Tüm vücut
CT veya MRI	Diğer tekniklerle aydınlatılmayan şüpheli durumlarda

Meme kanseri günümüzde kadınlarda en çok görülen malignitedir. Son yıllarda yapılan klinik çalışmalarda meme kanserinin cerrahi tedavisinde radikal girişimlerle meme koruyucu cerrahi girişimler + radyoterapi tartışılmaktadır. Tartışılan diğer önemli bir konu ise meme kanserli hastaların primer tedavi sonrası izlenmesinde uygulanan işlemlerdir (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10). Çoğu izleme programlarında anamnez, fizik muayene, tam kan sayımı, biyokimyasal incelemeler, tümör belirleyicileri (CEA ve CA 15-3) kullanılmaktadır (1,2,3,4,5).

Henüz ortak bir görüşün olmadığı konu hastaların hangi yöntemle ne kadar sıklıkla izleneceğidir. Bazı onkologlar primer tedavi sonrası görüntüleme yöntemleri ve diğer teknikler kullanılarak sıklıkla izlemeyi önermektedirler (1). Sık aralıklarla izlemenin olumlu ve olumsuz yanları halen tartışılmaktadır (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12). Son yıllarda sık aralıklarla izlemenin hastanın yaşam süresini uzatmada herhangi bir katkısı olmadığı ve gereksiz mali yük getirdiği yönündeki görüş ön plana çıkmıştır (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11).

Biz de bu çalışmada meme kanserli hastalarımızın izlenmesinde kullanılan tanı

yöntemlerinin etkili kullanılıp kullanılmadığını ortaya koymayı amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Ocak 1991-Aralık 1994 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı Cerrahi Onkoloji Bilim Dalı'nda meme kanseri nedeniyle cerrahi tedavi uygulanan 255 hastanın izlem kayıtları incelendi.

Hastaların tümü daha önceden belirlenen standart izleme şeması ile izlendi. Her kontrolde anamnez ve fizik muayenenin yanı sıra rutin tam kan, biyokimyasal incelemeler, P-A toraks grafisi, CEA ve CA 15-3 incelemeleri yapıldı. Semptomatik hastalarda ilgili bölgenin direk grafisi ile birlikte kemik sintigrafisi yaptırıldı. Abdominal ultrasonografi ilk 5 yıl 6 ayda bir daha sonra yılda bir kez, kemik sintigrafisi ve mammografi yılda bir kez, CT ve MRI aydınlatılmayan lezyon bulunduğu yapıldı. İzlem yöntemlerinin içeriği Tablo 1'de, izlem yöntemlerinin sıklığı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Hastalar yaş, cinsiyet, evre, lokal nüks, diğer memede tümör, uzak metastaz ve izleme için kullanılan yöntemlerin getirdiği mali yük

TABLO 2: İZLEM YÖNTEMLERİNİN SIKLIĞI

Anamnez ve Fizik Muayene	3 ayda bir	6 ayda bir	Yılda bir
Tam kan	3 ayda bir	6 ayda bir	Yılda bir
Biyokimyasal incelemeler	3 ayda bir	6 ayda bir	Yılda bir
Tümör belirleyicileri	3 ayda bir	6 ayda bir	Yılda bir
P-A toraks grafisi	6 ayda bir	6 ayda bir	Yılda bir
Mammografi	Yılda bir	Yılda bir	Yılda bir
Abdominal Ultrasonografi	6 ayda bir	6 ayda bir	Yılda bir
Kemik sintigrafisi	Yılda bir	Yılda bir	Yılda bir